

การนำนโยบายการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก

กัมปนาท พรพรหมวินิจ *

เกษมชาติ นเรศเสถียร **

บุญเรือง ศรีเหรียญ ***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้กับเทศบาลในภาคตะวันออกของประเทศไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน จากเทศบาล 3 กลุ่มคือ กลุ่มนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรี กลุ่มประธานหรือรองประธานสภา และกลุ่มปลัดเทศบาลหรือรองปลัดเทศบาล ผลการศึกษาพบว่าเทศบาลในภาคตะวันออกได้นำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือตัวเองได้ และได้พัฒนาแนวคิดนี้เพื่อใช้กับเทศบาลอื่นๆ ในระยะยาวต่อไป

คำสำคัญ: นโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง/ เทศบาลในภาคตะวันออก

* รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

** อาจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

*** อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Community Development Policy Implementation Based of the Principle of Sufficiency Economy Philosophy of the Municipalities in the Eastern Region of the Country

Kampanart Pornpromvinnij^{*}

Kasemchart Naressenie^{**}

Boonrueng Sriharun^{***}

Abstract

The objectives of this research are to study the policy of community development the Municipalities of the Eastern this research is the sampling groups to the 30 people 3 selected groups namely mayors or Deputy mayors, President or Vice President of the council and municipal clerks The results show that the 3 selected groups implemented the sufficiency Economy Policy by unitizing the rescues in the community in order to make people self-reliant and development the concept to be used in the municipalities in the long run.

Keywords : Community-based Development Policy/ The Philosophy of Sufficiency Economy

บทนำ

การพัฒนาชุมชนเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลเพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่และมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้มีความเสมอภาคกัน ซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงมหาดไทยปี พ.ศ. 2552 โดยให้กรมการพัฒนาชุมชนมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของประชาชน สนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์ข้อมูลสารสนเทศ พัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์ศึกษา จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น ตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการ

^{*} Valaya Alongkorn Rajabhat University

^{**} Lecturer, Valaya Alongkorn Rajabhat University

^{***} Lecturer, Valaya Alongkorn Rajabhat University

พัฒนาชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนมีฐานรากที่มีความมั่นคง มีเสถียรภาพและมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2555) ระบบการปกครองของประเทศไทยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาในภาครัฐบาลภายใต้ระบบโครงสร้างของ กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ที่มีพันธกิจหลากหลายรูปแบบซึ่งเกิดขึ้นจากระเบียบ ข้อกำหนดทางราชการ การเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคมประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการผลิต การเคลื่อนย้ายข้อมูล ข่าวสาร เงินทุน สินค้า และทรัพยากรมนุษย์ ทำให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นมาของประชาชนในเขตชนบท (Anderson & Seymour, 1961; Warkov. French, Wendell & Cecil, 1978) โดยหลักการกระจายอำนาจไปยังส่วนภูมิภาคนั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนในหลายๆ ด้าน โดยหลักการกระจายอำนาจไปยังส่วนภูมิภาค เพื่อสนองหลักคิดในการพัฒนาชุมชนในเรื่องการปรับตัวในปัจจุบันในความเป็นจริงของชีวิตไม่ว่าเราจะเผชิญวิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2540) หรือไม่ก็ตาม เราต้องปรับตัวอยู่เสมอชีวิตจึงจะดำรงอยู่ได้ และดำรงอยู่อย่างมีความสุข สภาพสังคมโลกเปลี่ยนแปลงเร็ว เพราะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพสังคมไทยก็ปรับตัวและเปลี่ยนแปลงเร็วตามไปด้วย เราไม่ปรับตัวเองก็ไม่ได้แล้ว จะอยู่ลำบาก กับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันเราจะปรับตัวเองกันอย่างไรบ้าง ในภาการเมืองการปกครองซึ่งเป็นผู้นำสังคม ภาคราชการ องค์กรต่างๆ จะคิดเหมือนเดิมและจะทำอย่างเดิมต่อไปอีกไม่ได้ นอกจากต้องมีความเสมอภาคทั่วถึง และเท่าเทียม ในเรื่องของโอกาสแล้ว ต้องมีคุณภาพด้วย ระบบเศรษฐกิจ ควรเป็นเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง บนรากฐานศักยภาพแต่ละชุมชน ผลิตเพื่อบริโภคเองเป็นหลัก เหลือจึงจำหน่ายแจก การศึกษา เน้นคุณภาพ คิดเป็น มีทักษะปฏิบัติได้จริง ทั้งทักษะอาชีพและทักษะชีวิต มีจิตวิญญาณของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต และมีความเสมอภาค มีความเท่าเทียมในโอกาส การขนส่ง ทุกชุมชนมีโอกาสเข้าถึงสะดวก รวดเร็ว ราคาถูก เพียงพอ เน้นระบบขนส่งมวลชน เพื่อลดความสูญเสียและฟุ่มเฟือยโดยใช่เหตุ การสื่อสาร ซึ่งไม่เพียงการสื่อสารส่วนบุคคลเท่านั้น การสื่อสารมวลชน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งหลาย ไม่เพียงเป็นแค่สื่อที่ทั่วถึง ควรให้ความสำคัญกับคุณธรรม จริยธรรมของสื่อ มุ่งยกระดับคุณภาพประชาชนด้วย การสาธารณสุข ที่เน้นการป้องกันและสร้างสุขภาพ นำการซ่อมสุขภาพ มีการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีคุณภาพ สวัสดิการสังคม มีการกระจายรูปแบบให้หลากหลายมากขึ้น ไม่ใช่เพียงเรื่องของการเจ็บป่วย เรื่องการประกันชีวิตการประกันภัย เรื่องการฌาปนกิจ หรืออื่นใดที่มีอยู่ในสังคมไทยขณะนี้เท่านั้น อาจมีรูปแบบใหม่ที่จูงใจให้คนประพฤติดีทำคุณ ประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ เป็นต้น

ซึ่งนโยบายสำคัญยิ่งประการหนึ่งของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยได้แก่ การสนับสนุนให้ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นต่างๆ ที่ว่าราชการได้พัฒนาเจริญก้าวหน้าไปตามแนวทางซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นและบังเกิดผลสนองนโยบายส่วนกลางในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท้องถิ่นซึ่งยังล้าหลังในความเจริญเนื่องจากอยู่ในเขตทุรกันดารและห่างไกล รัฐมีนโยบายที่จะส่งเสริมเป็นพิเศษเพื่อให้สามารถเร่งรัดการพัฒนาได้โดยด่วนที่สุด ด้วยเหตุผลเพื่อการพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นต่างๆ เข้าไว้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ด้วยบทบาทของการพัฒนาส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นนี้ถือได้ว่าเป็นการเสริมโครงการพัฒนาจากส่วนกลาง โดยอาศัยกำลังสมทบจากท้องถิ่นทั้งในด้านกำลังคนและกำลังเงิน อย่างไรก็ตามภาระด้านการเงินส่วนใหญ่เป็นของส่วนกลางในรูปงบอุดหนุนจากงบอุดหนุนประมาณแผ่นดิน นโยบายพัฒนาภาคตะวันออก มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อระบบเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ และมีู่ทางที่จะสามารถพัฒนาออกไปได้อย่างกว้างขวาง

ในปัจจุบันเทศบาลเป็นองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญที่สุด นอกจากเทศบาลซึ่งขยายตัวอย่างรวดเร็วแล้ว การที่ประชากรในเขตเทศบาลเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในด้านจัดหาบริการสนองความต้องการของประชาชนในเมือง ผลของการพัฒนาประเทศย่อมเป็นการกระตุ้นให้เมืองต่างๆ ขยายตัวออกไปเป็นเงาตามตัว เป็นภาระของเทศบาลที่จะต้องจัดหาบริการและสาธารณูปการต่างๆ ให้เพียงพอ สำหรับหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่นๆ ที่ยังไม่ใหญ่พอที่จะจัดเป็นเมืองได้ ก็มีภาระหน้าที่ในการสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งอยู่ในระดับถึงชนบทถึงเมืองเช่นเดียวกัน สุดท้ายสิ่งที่มีความสำคัญและมีบทบาท คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องสร้างความเข้มแข็ง ต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลรวมถึงการมีผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ (creative leader) มีความสามารถในการบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศจนถึงระดับของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เข้ากับเศรษฐกิจโลก รวมทั้งจะต้องมีความสามารถในการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งการปฏิบัติตามกฎระเบียบภายใต้กรอบของเขตการค้าเสรีอาเซียน ด้วยการยกระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนผ่านมาตรการต่างๆ เพื่อให้มีผลลัพธ์เป็นรูปธรรมสอดคล้องกับข้อสรุปที่ว่า “ชุมชนท้องถิ่นคือฐานของประเทศ”

ดังนั้น การศึกษายานศึกษาได้ศึกษารูปแบบและลักษณะของการบริหารสาธารณะแนวใหม่ที่จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ชุมชนท้องถิ่นที่ทำการศึกษา โดยจะต้องมีความสอดคล้องต่อการบริหารการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามภารกิจบทบาทหน้าที่และสามารถน่านโยบายของท้องถิ่นนั้นๆ มาปรับใช้ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดเพื่อที่จะสามารถนำ

นโยบายการพัฒนาชุมชนไปปฏิบัติได้จริงไปปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นเป้าหมายของการศึกษาในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานโยบายการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) กับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อให้ทราบถึงประเด็นของการศึกษาในรายละเอียดที่สำคัญ และมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่ทำการศึกษาอย่างครบถ้วน จึงได้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้รายละเอียดชัดเจน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้อยู่ในพื้นที่ จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว ผู้ศึกษา ได้กำหนดตัวการศึกษาจะมีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือนั้นการกำหนดประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องชัดเจน ในการศึกษาครั้งนี้ ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง หรือเรียกว่า “การสุ่มแบบใช้เกณฑ์ผู้ศึกษา” (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2548) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการศึกษา เพื่อให้ได้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องโดยตรงที่เป็นผู้กำกับดูแลและผู้บริหาร เป็นผู้ที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวนแหล่งข้อมูล ได้ 3 กลุ่ม จำนวน 30 คน คือ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารเทศบาล ได้แก่ นายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรี ในเขตเทศบาล

นครและเทศบาลเมืองในพื้นที่จังหวัดของภาคตะวันออก จำนวน 10 แห่ง โดยการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานโยบายการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว ผู้ศึกษาใช้การศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่กัน โดยใช้เชิงปริมาณเป็นหลัก ดังนั้นเครื่องมือศึกษา ที่ผู้ศึกษาใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ จากตัวแปรที่ใช้ศึกษา ซึ่งมีผลกระทบต่อความสามารถในประสิทธิผลการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาชุมชน ถูกนำมาตั้งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ร่วมผิชอบโดยตรงในฐานะที่ท่านเหล่านั้นเป็นผู้สร้างความเจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ นายกเทศมนตรี หรือ รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาล และปลัดเทศบาล หรือรองปลัดเทศบาล จำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการจัดเก็บข้อมูลจะดำเนินการโดยผู้ศึกษาจัดเก็บด้วยตัวเองและมีผู้ช่วยศึกษา ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่วัดผลของการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก ซึ่งผู้ศึกษามีขั้นตอนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก (In-Depth) ที่มีรายละเอียดชัดเจนสามารถนำมาวิเคราะห์เชิงตรรกะ (Analytic Induction) และสามารถขยายองค์ความรู้โดยอาศัยการวิเคราะห์ตรรกะ โดยผู้ศึกษาจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ที่ได้ตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า (The Interview Guide) แล้วนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นที่ต้องการหาคำตอบและตามกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารเทศบาล และนักบริหารงานเทศบาล ในเขตเทศบาลนครและเทศบาลเมืองในพื้นที่จังหวัดของภาคตะวันออก จำนวน 10 แห่ง ในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญของแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่ง และแบบสัมภาษณ์โดยวิเคราะห์ตีความ และเปรียบเทียบจากการฟังบันทึกเทปซ้ำ แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมารวบรวมจัดระบบให้เป็นหมวดหมู่ นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาสรุปหาใจความสำคัญโดยตีความหมาย และแยกแยะข้อมูลที่มีความหมายเดียวกันอยู่ในแนวเรื่องเดียวกัน การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษามีวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาที่ได้จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร วารสาร และคำถามที่ได้จากปลายเปิดของแบบสอบถามโดยจะใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis Induction) ที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัยโดยตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา
3. การหาข้อสรุป การตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผล การศึกษา (Conclusion Interpretation and Verification)

ผลการศึกษา

1. การนำนโยบายพัฒนาชุมชน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก พบว่า

(1) การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรและการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ในกลุ่มเทศบาลพื้นที่ภาคตะวันออก ได้ยึดกรอบแนวทางของความพอประมาณ ความสมดุลสมผล การมีคุณธรรม และความรู้ คุณธรรมมาใช้ในการกระบวนการบริหารจัดการในทุก ๆ ด้าน ตามภารกิจงาน

(2) ผู้บริหารในกลุ่มประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลพื้นที่ภาคตะวันออก โดยให้ผลการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ นั้น พบว่า มีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในหน่วยงาน โดยการน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ประกาศเป็นนโยบายในการบริหารจัดการองค์กรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อรับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบายสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรขององค์กรด้วยการประชุมชี้แจงประจำเดือน และการจัดฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อสร้าง

ค่านิยมให้เกิดขึ้นในองค์กร และเกิดการขับเคลื่อนนโยบายด้านจิตสำนึกร่วมกันของมวลสมาชิกทุกระดับ รวมถึงมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการในการกิจหลักของหน่วยงาน

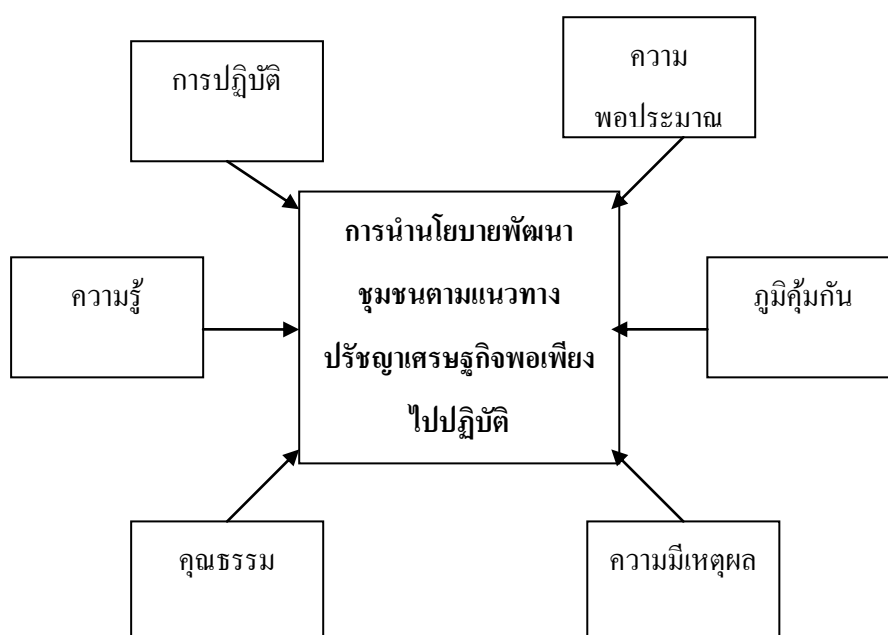
(3) ผู้บริหารในกลุ่มปลัดเทศบาล หรือรองปลัดเทศบาลพื้นที่ภาคตะวันออก โดยให้ผลการน่านโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ นั้น พบว่า การบริหารงานบุคคลได้มีการจัดวางระบบการบริหารงานบุคคล โดยยึดหลักระบบคุณธรรมตั้งแต่กระบวนการสรรหา การพัฒนา การรักษาไว้ และการใช้ประโยชน์ของพนักงาน เพื่อสรรหาคandidateที่มีความสามารถ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ของพนักงานตามความเหมาะสม การสร้างความรู้สึ และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร รวมถึง การใช้ประโยชน์จากพนักงานโดยยึดหลัก ความรู้ความสามารถตามความชำนาญและเชี่ยวชาญ การปฏิบัติงานที่ทดแทนกันได้เพื่อลดงบประมาณ ในการสรรหาบุคลากรเพิ่มเติม ส่วนการส่งเสริม สนับสนุนผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินการกิจขององค์กร โดยประกอบด้วยภาคประชาชน หน่วยงานส่วนราชการองค์กร และพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยให้มีการบริหารจัดการระบบภาคีร่วมพัฒนา การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการติดตามประเมินผลความสำเร็จในการน้อมนำของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในภาพรวม เพื่อการสะท้อนกลับไปสู่การปรับปรุงนโยบายขององค์กร

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการน่านโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลภาคตะวันออกทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้นำเอาปัจจัยที่มีผลต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เนื่องจากปัจจุบันมีการนำเอาทรัพยากรมาใช้จนหมด และไม่มีการใช้ทรัพยากรอย่างหมุนเวียน ทำให้ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่รู้จักความพอเพียง ไม่รู้จักพึงตนเอง ไม่จัดสรรบริหารทรัพยากรที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นการนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จึงเป็นแนวคิดที่มีการจัดสรรทรัพยากรที่อยู่มา หมุนเวียนใช้ให้เกิดประโยชน์ ทำให้คนรู้จักพึงตนเองได้ นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจุบันประชาชนได้อพยพเข้าไปทำงานในเมืองกันมากขึ้น ละทิ้งการทำเกษตร ไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม แทน ทำให้ประชาชนขาดรายได้ที่จะเลี้ยงชีพและเกิดปัญหาชุมชนแออัดในเมืองใหญ่ ดังนั้นจึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพราะประชาชนจะได้มีชีวิตแบบพออยู่พอกินสมควรแก่สภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยาก และเลี้ยงตนเองได้ แม้จะอยู่ในฤดูกาลใดก็ตาม สามารถที่จะจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้น มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. แนวทางการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อการน่านโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออกยึดเป็นภารกิจ สำคัญในการน้อมนำหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ มาปรับใช้กับการบริหารจัดการหน่วยงานเทศบาล โดยกำหนดให้มีแผนและมีวิธีการที่เป็นรูปธรรม มีช่วงระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจน และให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการ ติดตามผลและรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะๆ ต่อ คณะรัฐมนตรี จะเป็นส่วนหนึ่งที่น่าจะทำให้เกิด การบริหารจัดการประเทศในภาพรวมเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ โปร่งใส สุจริต และยึดหลักคุณธรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และประเทศโดยรวมสรุปดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก

1. แนวทางการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในความพอประมาณมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดีโดยการ รู้จักตนเอง ความสามารถ และศักยภาพ เช่น ดูว่าเรามีความสามารถอะไรบ้าง หรือเริ่มทำจากงานอดิเรกในการเพิ่มรายได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก อาทิถ้าทำการเกษตรในการปลูกอ้อยได้ดี ก็ควรปลูกขายใกล้บ้านแบบเล็กๆ ก่อน หรือถ้ามีความรู้ในการเกษตรในการปลูกอ้อย อาจเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ก็ได้ ส่วนการใช้จ่ายควรใช้จ่ายอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงความจำเป็น เป็นต้น

2. แนวทางการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในความมีเหตุผลมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดีควรมีการปฏิบัติต่อผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายอย่างมีเหตุผล เช่น การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และสม่ำเสมอให้แก่ทุกองค์กร การบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การปฏิบัติต่อผู้บริหารและข้าราชการ รวมทั้งประชาชนเสมือนคนในครอบครัว พร้อมทั้งช่วยพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

3. แนวทางการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในภูมิคุ้มกันมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดี ควรยึดหลักธรรมาภิบาล มีการควบคุมภายในและการบริหารที่ดี เตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง และหาแนวทางแก้ไขอย่างเหมาะสม เชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ รวมถึงการจัดให้มีระบบที่ช่วยในการตรวจสอบการทำงานทั้งภายในและภายนอก เพื่อทำหน้าที่หาวิธีป้องกันการรั่วไหลที่เกิดจากการปฏิบัติการด้านต่าง ๆ ในองค์กรและชุมชน พร้อมทั้งกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาล ซึ่งการบูรณาการกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่สามารถป้องกันองค์กรต่างๆ จากผลกระทบภายนอกในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เป็นต้น

4. แนวทางการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในความรู้มาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดี โดยมีการแผนการจัดการความรู้ที่ได้จากกระบวนการจัดการความรู้และการบริหารการเปลี่ยนแปลงขณะทำงานพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ร่วมกันกำหนดกิจกรรมการจัดการความรู้ ระยะเวลา ตัวชี้วัด เป้าหมายของตัวชี้วัด กลุ่มเป้าหมาย และผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินงานการจัดการความรู้เป็นไปอย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพโดยเทศบาลกำหนดกิจกรรมในแผนการจัดการความรู้ในปีถัดไปอย่างต่อเนื่อง

5. แนวทางการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในคุณธรรมมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดี โดยการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล การดำเนินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้คุณธรรม และจริยธรรมขององค์กรและชุมชนโดยการเอาใจใส่ต่อผลกระทบที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งจัดให้มีโครงการส่งเสริมให้องค์กรและชุมชนเป็นคนดี

6. แนวทางการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในการปฏิบัติมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่ดีทางเทศบาลตำบลได้เข้าไปศึกษาข้อมูลปัญหาและร่วมเรียนรู้กันชาวบ้านและชุมชน โดยได้วางเป้าหมายที่จะทำให้หมู่บ้านและชุมชนเป็นต้นแบบของแหล่งศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้การพัฒนาชุมชนด้วยการประยุกต์ใช้ปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงที่มีความสมดุลมั่นคงและยั่งยืน โดยได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนนั่นเอง

อภิปรายผลการศึกษา

1. การนำนโยบายพัฒนาชุมชน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออก พบว่า การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรและการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน ในกลุ่มเทศบาลพื้นที่ภาคตะวันออก ได้ยึดกรอบแนวทางของความพอประมาณ ความสมดุลสมผล การมีคุณธรรม และความรู้ คุณธรรมมาใช้ในการกระบวนการบริหารจัดการในทุก ๆ ด้าน ตามภารกิจงาน ผู้บริหารในกลุ่มประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลพื้นที่ภาคตะวันออก โดยให้ผลการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติดังนี้ พบว่า มีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในหน่วยงาน โดยการน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ประกาศเป็นนโยบายในการบริหารจัดการองค์กรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน สอดคล้องกับงานศึกษาของพิมพ์ แสนมะโน (2551) ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการศึกษาสรุปได้ดังต่อไปนี้ 1) ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลสันกำแพง องค์กรบริหารส่วนตำบลร้องวัวแดงและองค์การบริหารส่วนตำบลแชะช้าง พบว่า ในภาพรวมมีการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ในรูปแบบที่เน้นหนักไปทางส่งเสริมการประกอบอาชีพและการส่งเสริมการทำบัญชีออมทรัพย์ในครัวเรือน 2) บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนด้านผู้เอื้อกระบวนการ (Facilitator) มากที่สุด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการปฏิบัติงานพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงคือ 1) งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนไม่สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ 3) การบริหารจัดการภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองที่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสำหรับการปฏิบัติงานตามนโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบายสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรขององค์กรด้วยการประชุมชี้แจงประจำเดือน และการจัดฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อสร้างค่านิยมให้เกิดขึ้นในองค์กร และเกิดการขับเคลื่อนนโยบายด้านจิตสำนึกร่วมกันของมวลสมาชิกทุกระดับ รวมถึงมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการในการกิจหลักของหน่วยงาน ผู้บริหารในกลุ่มปลัดเทศบาล หรือ

รองปลัดเทศบาลพื้นที่ภาคตะวันออก โดยให้ผลการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัตินั้น พบว่า การบริหารงานบุคคลได้มีการจัดวางระบบการบริหารงานบุคคล โดยยึดหลักระบบคุณธรรมตั้งแต่กระบวนการสรรหา การพัฒนา การรักษาไว้ และการใช้ประโยชน์ของพนักงาน เพื่อสรรหาคณะที่มีความสามารถ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ของพนักงานตามความเหมาะสม การสร้างความรู้สึกรัก และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร รวมถึง การใช้ประโยชน์จากพนักงานโดยยึดหลัก ความรู้ความสามารถตามความชำนาญและเชี่ยวชาญ การปฏิบัติงานที่ทดแทนกันได้เพื่อลดงบประมาณ ในการสรรหาบุคลากรเพิ่มเติม ส่วนการส่งเสริมสนับสนุนผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจขององค์กร โดยประกอบด้วยภาคประชาชน หน่วยงานส่วนราชการองค์กร และพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยให้มีการบริหารจัดการระบบภาคีร่วมพัฒนา การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีการติดตามประเมินผลความสำเร็จในการน้อมนำของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในภาพรวม เพื่อการสะท้อนกลับไปสู่การปรับปรุงนโยบายขององค์กร

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลภาคตะวันออกทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้นำเอาปัจจัยที่มีผลต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เนื่องจากปัจจุบันมีการนำเอาทรัพยากรมาใช้จนหมด และไม่มีการใช้ทรัพยากรอย่างหมุนเวียน ทำให้ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่รู้จักความพอเพียง ไม่รู้จักพึงตนเอง ไม่จัดสรรบริหารทรัพยากรที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องดังงานศึกษาของชมลดา จันทรสาขาและคณะ (2546) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติกรณีศึกษา: หมู่บ้านที่ได้รับมาตรฐานการบริหารจัดการกองทุนระดับที่ 1 (AAA) อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี” กำหนดกรอบแนวคิดเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ฐานะทางการเงิน การประกอบอาชีพ การหนี้ ความรู้ในการประกอบอาชีพ วิจารณ์ญาณในการใช้เงิน การมีส่วนร่วมของสมาชิก และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน 2) ปัจจัยภายนอกผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยภายในมีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติไม่แตกต่างกันใน 13 หมู่บ้านที่ศึกษา ส่วนปัจจัยภายนอกมีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติใน 13 หมู่บ้าน แตกต่างกันไปบ้าง โดยเฉพาะปัจจัยคณะกรรมการกองทุน ในแต่ละหมู่บ้านมีศักยภาพแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจุบันประชาชนได้อพยพเข้าไปทำงานในเมืองกันมากขึ้น ละทิ้งการทำเกษตร ไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแทน ทำให้ประชาชนขาดรายได้ที่จะเลี้ยงชีพและเกิดปัญหาชุมชนแออัดในเมืองใหญ่ ดังนั้นจึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เพราะประชาชนจะได้มีวิถีแบบพออยู่พอกินสมควรแก่อัตภาพใน

ระดับที่ประหยัด ไม่อดอยากและเลี้ยงตนเองได้ แม้จะอยู่ในฤดูกาลใดก็ตาม สามารถที่จะจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. แนวทางการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงใต้เป็นการกิจ สำคัญในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ มาปรับใช้กับการบริหารจัดการหน่วยงานเทศบาล โดยกำหนดให้มีแผนและมีวิธีการที่เป็นรูปธรรม มีช่วงระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจน สอดคล้องกับงานศึกษาของนัฐพงษ์ พรวิวัฒน์ เวย์ (2547) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับภาคธุรกิจค้าปลีก เป็นการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกที่มีการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินธุรกิจ และกลุ่มตัวอย่างบุคคลทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาถึงความแตกต่างกันทางแนวความคิดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง ในการให้ความสำคัญต่อบริษัทที่มีผลต่อธุรกิจค้าปลีกด้วยตัวแบบ Analytic Hierarchy Process: AHP เพื่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและดำเนินนโยบายเพื่อความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้ประกอบการ ทั้งในภาคธุรกิจค้าปลีกและภาคธุรกิจอื่น ผู้ศึกษาได้ทำการสร้างปัจจัยอันมีผลต่อเป้าหมายหลักคือ การเป็นธุรกิจค้าปลีกที่มีการเจริญเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยปัจจัยทั้งห้าปัจจัย ได้แก่ ผลตอบแทนจากการประกอบการที่สูง ความเสี่ยงจากการประกอบธุรกิจที่ต่ำ ยอดขายสินค้าจากธุรกิจที่สูง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ธุรกิจให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และเงินทุนในการประกอบการที่สูง รวมถึงแนวคิดในการดำเนินธุรกิจอันประกอบด้วยแนวคิดทุนนิยมและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกที่มีการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นให้น้ำหนักความสำคัญกับปัจจัยยอดขายสินค้าสูงเป็นอันดับแรก และมีความเห็นว่าการจะทำให้ธุรกิจของตนมียอดขายสินค้าสูงนั้น สามารถบรรลุได้ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าแนวคิดทุนนิยม ส่วนกลุ่มตัวอย่างบุคคลทั่วไปให้น้ำหนักความสำคัญกับปัจจัยอัตราผลตอบแทนสูงเป็นอันดับแรก และมีความเห็นว่าการจะได้มาซึ่งอัตราผลตอบแทนสูงจะสามารถบรรลุได้ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าแนวคิดทุนนิยมและให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการ ติดตามผลและรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะๆ ต่อ คณะรัฐมนตรี จะเป็นส่วนหนึ่งที่น่าจะทำให้เกิด การบริหารจัดการประเทศในภาพรวมเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ โปร่งใส สุจริต และยึดหลักคุณธรรม ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และประเทศ สอดคล้องกับฉันทภูษพงษ์ ทองภักดี (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารการพัฒนา: บูรณาการตามกรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปประเด็นการประยุกต์เพื่อการบริหารการพัฒนา ซึ่งผู้ศึกษาได้สรุปในประเด็น”เน้นคนให้พอเพียง” ดังนี้การบริหารการพัฒนาสมัยใหม่ เน้นที่การพัฒนาคน หลักของ

ปรัชญาสามารถเป็นแนวทางการชี้นำพฤติกรรมของคนที่เหมาะสมได้ ดังนั้นจุดสำคัญของการประยุกต์ไม่ว่าเป็นการบริหารระดับใด คือ ทำให้คนมีความพอเพียง โดยใช้หลักของปรัชญาเป็นแนวทางลักษณะสำคัญ คือ 1) พอประมาณ: รายจ่ายสมดุลกับรายรับ ซึ่งควรพิจารณาทั้งด้านรายรับและรายจ่ายโดยทั่วไปจะพบว่า การดูแลด้านรายจ่ายจะสามารถควบคุมได้ง่ายกว่าการเพิ่มรายรับ รวมถึงมีความเสี่ยงน้อยกว่าเพราะสามารถจะพิจารณาด้วยตนเองได้ว่ารายจ่ายใดสามารถลดได้โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 2) มีเหตุผล : มีความรอบคอบในการใช้จ่าย ไม่ใช้จ่ายเกินศักยภาพ ใช้จ่ายของคุ้มค่า ไม่เป็นผู้บริโภคนิยม 3) ภูมิคุ้มกัน : การมีเงินออม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพราะจะทำให้มีผู้ช่วยเหลือยามยาก รวมทั้งการดูแลสุขภาพเพื่อลดความเสี่ยงจากโรคภัยไข้เจ็บ 4) ความรู้คู่คุณธรรม : มีความรอบรู้ในการใช้ชีวิตและการงาน ประกอบอาชีพที่สุจริตด้วยความขยันหมั่นเพียร ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจต่าง ๆ เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ

1. เทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรมีมาตรการส่งเสริมหรือจูงใจให้ผู้นำชุมชนและประชาชนให้ความสำคัญ และสนับสนุนการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การตั้งหน่วยงานหรือองค์กรกลางประจำชุมชน หรือหมู่บ้าน เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรสร้างเครือข่ายชุมชน และผู้นำ ชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติแล้ว เพื่อหาจุดเด่นจุดด้อย ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข โดยการรวมเป็นองค์ความรู้ (KM) ให้เครือข่ายและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาค้นคว้า
3. เทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรมีการส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยการประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน การจัดทำโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน
4. ควรจัดการอบรมหรือการประชุมให้ความรู้ และการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน
5. ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง รวมทั้งวิเคราะห์หาจุดอ่อน และจุดแข็งของผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุง หรือเพิ่มเติมในส่วนที่ยังเป็นข้อบกพร่อง เช่น งบประมาณในการดำเนินงาน วิทยาการที่ช่วยแนะนำ เป็นต้น

6. ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ และพัฒนาแนวคิดตามเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม และนำไปปฏิบัติได้จริงในการดำเนินชีวิต โดยการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชน ให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2555). การขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนท้องถิ่น. กลุ่มงานส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชน.
- ชมลดา จันทรสาขา และคณะ. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ กรณีศึกษา :หมู่บ้านที่ได้รับมาตรฐานการบริหารจัดการกองทุนระดับที่ 1 (AAA) อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงินการคลัง คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2542). เศรษฐศาสตร์นโยบายสาธารณะ = Economics of public policy. พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ) : โครงการส่งเสริมและพัฒนาเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐพงษ์ พรวัฒนเวทย์. (2547). การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับภาคธุรกิจค้าปลีก. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พิมพ์ แสนมะโน. (2551). บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมเศรษฐกิจ พอเพียงในพื้นที่อำเภอสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2538). ปัญหาแรงงานในประเทศไทย. ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก.
- Anderson, T. & Seymour, W. (1961). **Organizational Size and Functional Complexity: A Study of Administration in Hospitals.** (n.d.)
- Warkov. French, Wendell & Cecil, (1978). **Organization Development: Behavioral Science Interventions for Organization Improvement.**